

Hirdetési díj.

Vidékre postai vagy helyben házhoz hordva

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy órára	1 frt 50 kr.

Egys. szám ára 7 kr.

Megjelenik minden p., az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállítás:

Főtré 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJZATNAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, havá az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22), Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10), Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest: Haasenstein et Vogler hirdetés köv. rojda. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitátor 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynksége, Józseftr 10. sz. 1 emelet

Nyilteéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelt” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedévre	4 „
Egy órára	1 frt 50 kr.

Egy. szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélseztübben postai utalványul alólrt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz eyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelt” kiadója.

Még egy ár szó a törvényhatóság kikerekítéséről.

I.

Kolozsvár, márcz. 21. 1876.

(B—n.) isza Kálmán belügyminis-ter ur, a közigazgatási bizottmányban bemutatá „az edélyi és azokkal szomszédos némely törvényhatóságok területén eszköz-landó kiigazított tervezetét.”

A mint aga a minister ur nyilatkozott, ez még nem egy véglegesen megállapított tervet.

Ezen előjása által a minister ur ec-latanter megczöfölte azoknak állításait, kik azzal szökták őt vádolni, hogy szereti a nyilvánosság att minél tovább titokban tartani terveits azután rohamosan lép fel azokkal, mielő a közvélemény tájékozva lehetne, minél következtében igen gyakran hozza pártját énszer-helyzetbe.

Egy még véglegesen meg nem álla-pított terv vaj közrebecsátva, melyet különözött retortokn szürt átt maga a minis-ter ur, a tidő kihallgatna nemcsak az illető főispáncat, hanem több képviselőt is.

Hátra va még, hogy azok is mond-ják el a tervetire vonatkozó nézeteiket, kiknek nincs önökünkben sem a kormány-körökben, senaz országgyűlésen nyilatkoz-niok, azonbanfigyelemmel kísérték a fen-forgó kérdés jöfödsét elejétől fogva.

Az erdélyi részekben jelenleg követ-kező kisebb agyobb önkormányzati jog-gal felruházott törvényhatóságok léteznek. A régi magy. földön van 8 megye, 2 vidék, 4 kiráí város és 6 taxális város. A régi székelföldön van 5 szék 1 királyi város és 7 taalis város. A Királyföldön pedig 9 szék is 2 vidék — van tehát je-lenleg az erdélyi részekben összesen 44 törvényhatóság A tervezetbe fel van véve még Zarándmgye és Kóvárvidéke, Krasz-na, Középszabolk és Zilah városa, s így 47 törvényhatóságról intézkedik a „ter-vezet.”

A terv szerint a következő törvény-hatóságok aláittatának az erdélyi részek-ben: Besztercz-Naszód-, Szolnok-Doboka-, Szilágy megye, Kolozs-, Torda-Aranyos-, Torda-Maros-, Cs.-Udvarhely-, Kis-Küküllő-, A.-Fejér-, Htyad-, Nagy-Küküllő-, Fogaras-, Szeben, Háromszék- vagy esetleg Brassó megye, s három önálló város, melyek azonban öncsenek megnevezve. Ösz-szesen lenne 2 új felosztás szerint az er-délyi részekbe, ide érve a Magyarország-ból ide csatol részeket, 18 törvényható-ság az eddigi 49 helyett; mi meglehető-sen tetemes szállítás, bár a mint már több versen ilatkoztunk, 10 megye és egy pár önálló város alakítása elegendő lett volna.

Szóljunk egelőbb is a Királyföld be-osztásáról.

Ha a szisz atyafiak nem lennének

elfoglaltak, magoknak is be kellene ösmer-niök, hogy a belügyminister ur, habár nem is respectálta a privilegiumokat, a mit nem is tehetett, de az egyes vidékek, sőt még a szász nemzet érdekeit is kellő figyelem-re méltatta ott, a hol azok a közigazgatás érdekeivel csak némileg összeegyeztethetők, ugyanis:

A Királyföld területe lehetőleg ösz-pontosítva van Szeben- és Nagy-Küküllő megyékben, sőt még Besztercz vidékének fenmaradhatása is biztosítva van az által, hogy Naszód vidékéből és Dobokamegyéből annyira meg van nagyítva, hogy azáltal képessé vált önállóságát fentartani.

Brassó vidékéről variánszt hoz a ter-vezet, melyről később fogunk szólni a rész-leteknél.

Az egy Szászvárosszék van teljesleg bekebelezve Hunyadmegyébe, mely széket Szebenmegyébe beleilleszteni teljes lehe-tetlen lett volna.

Azt sem lehet monlani, hogy a volt magyar megyéknek és vidékeknek multját ne respectálta volna a minister, mert hi-zsen a 19 szigetből álló Felső-Fejéren és Dobokán kívül egyetlen megye sem lesz elenyészettve, melyek közül az első, hogy eddig is létezett, csoda, a második pedig nem volt fenttartható, mert hosszúra nyul-va több megyék czélseztü kikerekítésének állott volna utjába.

A székelyföldet illetőleg sem emel-het panaszt a leggyökeresebb székely sem mert hiszen csak az egy maroknyi Ara-nyosszék szűnik meg.

A városokat illetőleg igen természe-tesnek tartjuk, hogy a taxális városokat beilleszti a tervezet az illető megyékbe, de már a mártól fogva magosabb rangú alu, kereskedelemmel és iparral foglalkozó ki-rályi városok közül mindazoknak önállósá-gát len lehetne tartani, a melyek az erre megkívántató terhek hordozására nézve anyagi képességeket bebizonyítják.

Általában oly tapintatos, isőt mond-hatni talán tul kimelő a belügyminister ur tervezete, hogy az ennél fogva még a szászok közt sem talál akkora ellenszenv-re, mint hinni lehetett s remelhető, hogy a minister ur eljárása következtében a magyarföld párt a Királyföldön apadni fog s a „Tageblatt” pártolónak száma alább száll.

Mint már említők, mi részünkről ke-vevesebb számú törvényhatóság felállítást óhajtottuk, azonban miután kénytelenek vagyunk belátni azon nehézségeket, mely-lyel egy a tervezetnél gyökeresebb átala-kítás keresztülvitele járt volna, készek va-gyunk a megadott alapra állva, hozzá szólni a ministeri tervezetthez s azt hi-szem, hogy annak részletei megbirálásánál ki fog tűnni, miszerint egy párral mégis talán még lehetne apasztani a törvényha-tóságok számát.

Melyeknek előre bocsátása után kö-zelebből áttérünk a tervezet részletezésére

Az erdélyi gazdasági egylet reformjáról.

Az egylet egyik tagjától.

I.

Az erdélyi gazdasági egylet az elhalt Nagy Ferenczben legderékabb tagjainak egyi-két vesztette el s ez érdemeken gazdag férfi-unak halála annál súlyosabb vesztéség az egy-letre nézve, mert neki helyes tudomása volt az ország hiányairól s buzgalommal vett részt mindig ama törekvésekben, melyek az ország javára irányultak.

Sajnos, de az egylet nem rendelkezik nagyszámú munkás tagok felett, vagy jobban mondvá, az országban van elég derék gazda, de ezek, fájdalom, nem igen vesznek részt a mi egyleti életünkben. Egyébként az iparka-maráknál sincs máskép s itt is teljes részvét-lenségről panaszkodnak. A mezőgazdasági téren is általános téletlenséggel találkozunk s ha ezért nagyrészen a kormány is hibás, a mennyiben az egyletek és kamarák tevékenységét mozgás-ba hozni nem képes, másfelől ép ez okon e-közlegeknek teendője önjerejüleg lépni fel s a

mezőgazdasági téren mozgalmat indítani meg, a melyet a mai napság nélkülözünk.

Épen a fenforgó körülményeknél fogva tehát, elhalaszthatlan szükségesnek s a hazai nyers termelés érdekében fekvőnek tartjuk, hogy az egylet egész szervezetével kissé köze-lebből annyival inkább foglalkozzunk, mert Magyarországnak erdélyi része a központtól tá-vol fekszik s az állam központjában a mi sa-játos állapotainkat nem eléggé ismerik. Ez ok-ból nem kisérk figyelemmel szükségünket, melyek sehol sem nyilatkoznak inkább, mint az anyagi érdekek terén. S ez annál sajnálatra méltóbb, mert az erdélyi rész, rendezett urbéri viszonyok, virágzó ipar, az ország terményei-nek értelmes és helyes elvek szerint vezetett kiaknázása s kereskedelmi politikailag törté-nendő helyes értékesítése mellett a magyar állam gazdag és jól jövedelmező területévé le-hetne.

A gazdasági egylet korlátolt eszközeinél fogva maga részéről nem fejtethi ki azon munkásságot, a mi nemcsak kívánatos, de szüksé-ges is lenne; az állam eddig semmiképen sem segíyezi elegendőleg, mert egészben csak 1600 frtot ad, oly öszzeget, mely annyira csekély, hogy segítségével csak alig lehet nevezni.

Stiriában hasonlólag van egy gazdasági-egylet, az ország 390 □ mértföld nagyságu s az egylet az országtól mégis 8000 frt évi sub-ventiot kap. Hogy ez egylet aztán képes va-lamit felmutatni, az természetes. Itt azonban nem kell szem elől téveszteni azt sem, hogy az osztrák földmívelési ministerium a mező-gazdaság emelésére 500,000 frtnyi javadalma-zásban részesül, melyből megfelelő rész Stiri-ának is jut, mely öszszeg kiállítási jutalmakra, állatok beszerzésére stb. fordítatik s a fen-nél emlitett 8000 frt. nagy mértékben fe-rtéketny örszésével, hanem inkább egy virág-zó mezőgazdasággal lehet emelni és biztosítani.

Azon körülménnyel fogja, hogy eddig, a mint látszik, a politika miatt a gazdaságot egészen elfelejtették, természetes, hogy a mezőgazdaság emelésére vonatkozó eszközökkel sem tördött senki. Az 50-es években s a 60-as évek elején az egylet pezsgő munkásságot fejtett ki, azóta az egyleti törekvésekben való részvétel elváltáhatlanul csökkent s minden ér-deket a politika vett igénybe, kezdővén elfelej-teni azt, hogy egész jövőnket, politikai és nem-zeti önállóságunkat, nem csak a politikai jogok feltékeny örszésével, hanem inkább egy virág-zó mezőgazdasággal lehet emelni és biztosítani.

Közünkbe véve a mezőgazdaság tanait, ugy találjuk, hogy egy állam mezőgazdaságá-nak emelésére irányuló öszszes intézkedések há-rom főcsoportra oszthatók:

- I) olyanokra, melyek a törvényhozás keretében tartoznak;
- II) olyanokra, melyek csak több gazdá-nak, községek, megye és ország szerint való egyesülése által, az államkormány közbe-jöttével vagy e nélkül létesülhetnek;
- III) oly intézkedésekre, melyeket az egyes gazdák saját gazdaságukban szabadon és önmunkásságukból kifolyólag végrehajthatnak s végre is kell hogy hajtsanak, a jogállamban minden állampolgár részére biztosított álla-m-védelem alatt.

A nyilvános intézeteknél pedig a segély, a földmivelő tettereje s a társulás, a siker lényeges feltétele.

A képviselőház márcz. 20-iki ülésé-nek kezdetén elnök bejelenti Kozma Sándor főügyész kérvényét Miletics Szvetozár képviselő mentelmi jogának felüggesztése iránt.

A ház legfőbb tárgya a népoktatási ha-tóságokról szóló törvényjavaslat részletes tár-gyalása volt. A vita lassan haladt. A tanfel-ügyelők kérdésénél a szélső bal ismét előállott azon indítványával, hogy a tanfelügyelőket a megyék s más törvényhatóságok válaszszzák. Moczáry, Simonyi, Hegyessy hosszabb beszé-deket tartottak e mellett. Simonyi — Ostffy élénk, de magánosan maradt helyeslése mel-lét — határozottan kinyilatkoztatta, hogy a tanfelügyelőknak nem kell szakértőknek len-ni. Moczáry, ki a szélsőbal indítványát tette, megragadta az alkalmat, hogy Svarecz Gyula ellenében személyes polemiait folytasson. Ezen polemia alatt egy sértőnek látszó kifejezés is fordult elő, melyért őt az elnök rendreutasi-totta.

fordult elő, melyért őt az elnök rendreutasi-totta.

A második élönkebb vita a törvényja-vaslat azon pontjánál fordult elő, mely meg-engedi azt is, hogy a tanfelügyelők az egyes hitfelekezeti hatóságokkal közvetlenül érintkez-hessenek. Az állítólagos sérelmet a felekezeti s különösen protestáns autonómia ellen, mely ezen pontban foglaltatik, Zsedényi és Csaná-dy fejtegették, azonban nem nagy hatás mel-llett. A ház különben ezen fejtegetéseket ke-vés figyelemmel hallgatta s — mint előre lát-ható volt — e pont igen nagy többséggel el-fogadtatott.

A törvényhatóságok területi sza-bályozását a „B. C. félhivatalos jelentése sze-rint a kormány nem akarja az egész országra kiterjeszteni. Egyelőre csupán arra szándéko-zik szorítkozni, hogy oly mérvben reformálja a törvényhatóságok területi viszonyait, hogy az által a legkivívőbb bajokon segítve legyen. A kormány a közigazgatási bizottságokról szóló törvényjavaslattal egyidejűleg szeretné a ható-sági házi pénztárakat is életbe léptetni. S miután ezen pénztárak az egyenes adók maxi-mális 8%-kával fognak dotáltatni: a területi szabályozást oly formán óhajti a kormány keresztülvinni, hogy a törvényhatóságok ezen 8 %-kal közigazgatási költségeiket fedezhessék. A területi szabályozás ezen elv szerint egyelő-re csak Erdélyre, aztán Pest, Heves, Külső-Szolnokmegyékre, a Jászságra és Kunságra fog kiterjedni. S a szabályozás kérdését a kormány június hó 1-éig szeretné megoldani, hogy azzal kapcsolatban a törvényszékek további redució-ját is megtehesse. A belügyminister 19-ikén több pest-és hevesmegyei, jászsági és kunsági képviselével tanácskozott ezen megyék területi szabályozása iránt. Az elnökök közül egyik másnak ellenmondó nézet merült fel s megál-lapodás nem jött létre.

— Afőrendiház márcz. 19-én déli 1 órakor tartott ülésében az állandó hármaz bi-zottság beada jelentését a cseléd-törvényjavas-latról, melynek tárgyalása a 20-iki — hétfői — ülésre tüzetett ki.

— A szabadelvű párt 20-án esti értekezletén először a Királyföld s a szász egye-tem rendezéséről szóló törvényjavaslatot vette tárgyalás alá.

Általánosságban a törvényjavaslatnak csak az egyetemi vagyonra vonatkozó rendelkezései ellen tétett kifogás. Kifejeztetett, hogy mi-után még eldöntetlen kérdés, vajjon a szász egyetemé-e ezen vagyon, addig, míg ez bírói uton eldöntetnek, a kormánynak kellene e va-gyont kezelése alá venni, a mit épen azon jog-gal tehetne meg, a mint egy testületnek: a szász egyetemnek hagyja azt rendelkezése alatt. Felhozott az is, hogy a közvélemény-nek még nem volt ideje e javaslattal beható-lag foglalkozni.

Tisza belügyminiszer előadta, hogy a tvjavaslat czélja megszüntetni azon különbsé-geket, melyek privilegiumokon alapulva, az egy-öntetű közigazgatást lehetetlenné tették. Kir. adományokra s privilegiumokra hivatkozva, ki-vonjuk magunk alól azon alapot, melyen a Királyföld rendezhető. Nem azoknak, hanem az ország általános érdekének, az igazságnak s a tulajdon szentségének szempontja tartandó szem előtt. Ebből indul ki a jelen tvjavaslat; szakít a privilegiumokkal, de kimondja azt is, hogy a vagyonhoz nem akar közigazgatási ha-talom szoval nyulni. A közvélemény a napi sajtó utján eléggé foglalkozott e javaslattal, s általában helyeselte azt.

Az értekezlet ezek után a tvjavaslatot általánosságban elfogadta.

A részletes tárgyalás folytán azon in-dítvány tétetett, hogy a „szász egyetem” kifa-jezés a többi nemzetségekre nézve megnyug-tatóbb „királyföldi egyetem” kifejezés-sel cse-reltessék fel. Ez indítvány ellenében többen ki-emelték, hogy a vagyonra vonatkozólag az er-délyi törvényekben a „szász egyetem” elneve-zés használtatott s megtartja azt újabb törvé-nyeink is; hogy az egyetemi vagyont illető tulajdonjog érintetlenül hagyatván, azt bármely elnevezés nem alterálhatja; hogy megteendő az, a mit az államérdek kíván, de nem szük-

sógas s így nem is jogosult pusztá elnevezési szörszázasogatásokkal is sérelmet okozni.

Indítványoztatott továbbá, hogy a „szász egyetem vagyon” helyett „szász egyetem ke-zelése alatt álló vagyon” tétessék s hogy az egyetem képviselőitöknek a törvényjavaslatban megállapított egybealkotási módja helyett az eddigi gyakorlat tartassék fen s hogy a „szász comes” felesleges czime megszüntetessék.

Az értekezlet mindezen módosítványok mellőzésével a tvjavaslatot minden változás nélkül elfogadta.

Ezután Tisza ministerelnök közlé az értekezlettel a választ az interpellációra, me-lyet Szalay Imre a somogyi katonabeszállaso-lási rendeltenségek tárgyában hozza intézett. Az értekezlet a választ helyeslő tudomásul vette.

Végül a főrendeknek az adókezelési tör-vényjavaslata tett módosításai vétettek tárgya-lás alá, S zél pénzügyminiszer előadta e mó-dosításokat s a pénzügyi bizottságnak azokra vonatkozó véleményét. Kijelenté, hogy hozzá-járult ahhoz, miként a „földárja” elengedési czimnek felvételssék, mert sikerült a főrendek-nél oly formulázást találni, mely a visszaélés-nek elejét vendi.

Hasonló okból fogadta el azon szövege-zést is, melyet a főrendek a vetőmag adóvég-rehajtas, földi mentesítésére nézve megállapi-tottak, míg a képviselőház eredeti határozatá-hoz semmi körülmények közt nem járulhatott volna. Ellenben a főrendek azon módosítását, hogy az igavonó marha teletetésére szüksé-ges takarmány is kivételssék a végrehajtás alól, nem fogadja el, s kéri az értekezletet is az előbbi módosítások elfogadására, a legutóbbi-nak pedig mellőzésére.

Az értekezlet egyes tagjai több észrevé-telt tettek a vetőmag mentességére. Belmondták, hogy a vetőmag mentessége a haszonbérletre is ki volna terjesztendő, hogy a vetési időben, mely alatt a mentesség tart, a rozstermelő vi-dékek érdekében az augusztus hónapot is fel kellene venni; hogy kimondassék, miként a ta-karmány csak az esetben vehető végrehajtás alá, ha az illetőnek semmi egyéb pénzürtékü tárgya nincs.

Az értekezlet a pénzügyminister által adott részletes felvilágosítások után a takar-mányra vonatkozó főrendi módosítás mellőzését, a többinek pedig változatlan elfogadását hatá-rozta el.

Ezekután a katonabeszállásolási törvény-javaslat előterjesztése tárgyában intézetett kér-dés a belügyministerhez, kijelenté, hogy a mennyiben a pénzügyi s más nehézségek meg fogják engedni, a jövő őlétszak alatt előter-jesztend egy ily tvjavaslatot.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Az erdélyi urbéri viszonyok állása

a február 12-iki 3258 számú m. k. mi-niszeri rendelet következtében.

VIII.

a) Az erdélyi gazdasági egylet tapasza-latból merítvén azon meggyőződést, a mit fen-nebb említett, miszerint nálunk már minden 3—4 holdas földbirtokos barátja a birtokren-dezésnek, de a tárgyalásokon nem mer mel-lette nyilatkozni, a folytonosan növekedő pro-létár és kis birtokos, de adómentesen és más birtokán ingyen számos marhákat tartók ijes-ztése s akárhánszor tetleges károsítása miatt. A mint Európa minden mivelt, a nemzetgaz-dászat virágzása elősegítését fteendői közét so-lórt állama, már évek előtt tevő, így a mint 1832—6 és 1846—7-ben megmenteni kíváná a gazdaságot, a tulajdont, a proletár ingyen-ülő rendelkezésétől. Első törvényjavaslata 2. §-ával egyneved birtokmennyiségtől, második javaslata 1. §-ával akár mely birtokos fellépté-től, sőt ennek 8 alpontjai alatt csak hivatalos fellépéstől tevő függővé a birtokrendezést. ta-gosítást. Tekintve ezen értekezésben fennlebb előadtam szomorú pénz és jövedelem hiánya okozta aggasztó körülményeinket s mégis hogy el ne hulljunk, fokozott áldozatkészségünket: egyedül mentő szernek tartom Erdély és föld-birtokosaira nézve, az ezen elv szerinti feltét-len birtokrendezést. Nekem nem elvem „csak legyen tele a pénztár, bárki fizeti az adót” öseink szellemi és testi erények, meg földnyek

által saturált szorgalom és kitartással 1075 □ mértföldnyi országrészt hagyának örökül, az ők, csak megközelítő erőnyei gyakorlatával egyedüli védőbástyánk, nem férfias jellem, az őök kegyelmének köszönhető mentő szert, behizelgés eredményeül szétmállani hagy. Az egyedüli óvó szert megint kegyelem-ből az erdélyigazdasági egylet készen előnkbe rakta, ha mi és a kormány készségesen nem fogantositjuk, pár év alatt kősi lesz, „az erdélyi birtokosság nem várhat“, az idegen elem és érdekeltség.

b) Említett negybecsű törvényjavaslat szabályokat ad I. szakasz 1. §. g. h. alpontjai, 13. 14. 15. és 16. VI. szakasz 48. §-ban az erdőben találtatkozó különböző mévelésnek alatt álló irtásokról, azon erdőkről, mint Fogarasszékben akárhány van, a melyeknek fűtermését különböző birtokosok használják el, a midőn a fa a tulajdonosé, mégis értekezik a közös szolgálatmal tett erdő szabályozásáról; a XII. szakasz 89. 90. és 91. §-aiban az erdők körül a szakszabírozást vagy bíró megilletettségéről és az I. szakasz 1. §-a g. pontja alatt említett, az erdőben levő rétek, szántók stb. helyek megváltásáról szóló törvényeket ajánlja alkalmazandónak. Örömmel kell kifejeznem, hogy a miről az 1848 utáni törvényhozás nem gondoskodott, a mit ez az 1871. évi 54-ik t. czikkben halálisan elorvosolt; jóvá kívánja tenni, megmenteni akarja. Épen én voltam az 1862-ben, a ki a „Kolosvári Közlöny“ októberi hasábjain az erdőbirtokot és gazdaságot tönkre juttató, e hiányra figyelemztetem a tulajdonos közönséget és kormányt. Az erdélyi gazdasági-egylet első törvényjavaslata 23. §-ában már törvényt kíván hozni s ott, a hol az 1791. évi 26-ik t. cz. szerint meg nem menthetők az erdők e ráknévtől: az előmunkálati becslo szakértők által az illető községekben szokásos ár szerint megállított becsben kívánja az erdő tulajdonosok által megváltatni.

Elfogadom minden részben a második törvényjavaslat szabályait, kivéve a többszörözött bizottmányi kiszámlásokat és az 1868. év 55-ik t. cz. szabályai szerinti kiszámlátást. Fennebb tanúsítom, hogy pénzünk nincs, azt is tanúsítom, hogy idők sincs, ennél fogva az első törvényjavaslat 22. 23. 26. 29. és 30. §-ai szerint egy kalap alatt, egy kiszámlással esz-közlendők minden előmunkálati teendők, becs-lés, okleveles és gyakorlati mérnök általi felvétel, osztályozás, a különböző rendszere és jogos szolgálatok tisztázása, azoknak megfelelő tér becslése, az irtások letárgyalása felszámolás; és hitelesítés keresztül vitele, még pedig a mérnöki miveleteken kívüli becslek hitelesítése ugyan az előbbi legfennebb egy vagy két személylyel bővíthető szakértő becslok által, és a mikor ezek megvannak, egység vagy rendes tárgyalás után jegyzőkönyvileg előállítandó a kiszámlázási terv.

Az erdőkre beszélgő vagy bennlevő helyek becsjére nézve nem kívánok részesezni a vasuti kisajátítási törvényben; ezer esetet tud-

nék felhozni, de most elhallgatom, eleget irtam rólok, ha e törvény nem alkalmazatik s a földbirtokost amugy szegeletbe szorítjuk, nemcsak az egész tisztázni kívánt erdő oda lesz, hanem még ettől külön vált birtokát is reá kellend adni egy szép árnyékos, egy holdnyi pázsintért; a helyi körülmények, ár és haszonhoz mérten becsloják meg az illető terület és pénzzel vagy hasonértékű földel mentessék meg az erdő birtok a pusztító társától.

Különbben én azt tanultam volt, az igaz hogy régecske, miszerint még az állam is egye-seknek törvényes birtokát egyezes vagy teljes becsérték nélkül el nem veheti. Az 1791-beli 26-ik t. czikk, az 1848 évi 4-ik t. cz., még az 1854 évi Junius 21-ki császári urbéri nyílt parancs 19 §-a isbiztosíták a földesurak az erdőben találtatkozó irtások könnyebb szerű megszüntetése felől. Ha a ki 1848-ban curiámat elfoglalá, abból kidobott a német katona által, kétségre kell vonnom szigorú helyességet az 1848-év utáni törvényhozásnak, azon aligha nem számításon kívül hozott törvényeknek, a melyekkel az 1770, 18⁹⁰/₂₀, és 1848 évi lex agrariát — földosztást aligha nem még egy negyedikkel pótolá, — 1075 □ mtfld. területből kevés van nekünk eladományozni való, még pedig a jogosultak tudta és beleegyezése nélkül. Tán nem sérték meg senkit, ha a mostani törvényhozás figyelmét s különösen az erdélyi követeket újból felhívom az „Erdélyi függő bajok“ czimű füzetre és megkérem, mielőtt törvényt hoznának, méltótlanságnak gazdasági egylet első törvényjavaslata 6. egy iv-nek 8-ad részét tevő lapokról könnyen megolvasható indoklását: honatyának a haza törvényeit tudni kell, de számítani is kell ezeken a jövőre.

c) A második törvényjavaslat II. szakasza tárgyalja a birtokrendezés alól kiveendő helyeket, örömmel aláírom, törvényekben és gyakorlaton is alapulnak.

A III-ik szakasz tárgyalja a birtokszabályozási hatóságokat, ezt is elfogadom, egyedül praktikus és a czelnak megfelelő, hanem fennebb is érintem, most is kénytelen vagyok megmondani, habár önszámlásunkon kívül 1548, 513 frt 76 kr kiadásunk léve és csak 13,902,602 frt 8¹/₂ kr bevételünk, alig hiszem hogy kedvezően a kormányunk utításokba elegendni. Hanem, miután 1861-ben helytelen utításként beszúrtattak az urbéri törvénysekek, pedig ha ezek fenn maradnak, semmi urbéri nyíg ma nem volna rajtunk, gondolom én egy szinte pénzbe nem kerülő módját az urbéri hatóságok elvégzésére az alól alól:

Minden ember, az az minden hivatalnok, minden ügyvéd, minden mérnök tegye jobb kezét a bal felére, hasonlitsa össze a jelent 1848 évi állapotainkkal, a 3—4 akkora fizetéssel, meg gondoljanak arra is, hogy hová jutunk, ha mindig munkálodunk; és ezen szomorú számítások eredményeül ezután mindenki dolgoz-zék reggeli 8 órától kezdve déli 12 óráig és délutáni 3 órától kezdve, délutáni 7 óráig —

folyóirata nyitja meg, mely angol, német, francia, spanyol és portugál kiadásban hetenkint 317,000 példányban lát napvilágot; közvetlenül utána az angol „Karpers Weekly“ következik 193,000 előfizetével.

A német sajtó hasonlóképen tekintélyes számokat tüntet fel, az Egyesült-Államokban, melynek területén összesen 347 német nyelven irt folyóirat jelenik meg. E számból 59 csupán Pensylvánia államában, 51 pedig egyedül Newyorkban tartja fen magát. Az utóbbi államban hét német hetilap jelenik meg, melynek egyike sem bír 15 ezernél kevesebb előfizetével s ezenkívül vagy három tucat hetilap. Német napilap St. Louisban 5, Philadelphia Milwaukee és Buflalóban 4—4, Cleveland, Detroit, Cincinnati és Pittburyban 3—3, San-Francisco, Propia, Evansville, Indianapolis, Baltimore, Newark, Brooklyn, Albany, Rochester, Allentown és Richmondban 2—2 adatik ki, mi eléggé tanusodik az amerikai német elem irodalmi tevékenységéről s érdeklődéséről. Arra, hogy mily babeli nyelvzavar urakodik az Egyesült-Államok időszaki sajtójában, legmeggyőzőbb körülmény azon tény, hogy a szabadság földén 26 francia, 23 spanyol, 8 holland, 2 olasz, 4 cseh, 2 lengyel és 1 portugál nyelven szerkesztett folyóirat jut forgalomba, még a chinaiaknak is van saját lapjuk, mely chinai nyelven s chinai írásjelekkel San-Franciscóban jelenik meg. Magyar nyelven irt lap jelenleg Amerikában nem létezik; volt ugyan az ötvenes évek elején, midőn a szabadságharc consequentiái által kiűzött hazafiaink nagyobb számban fordultak meg az Egyesült-Államokban, egy szerény magyar lap is Newyorkban, de ez is megbukott a magyar időszaki sajtó általános végetvételére — a részvételségre — terhe alatt. Nem csoda, mert azon földieink, kik „odaát“ keresik boldogulásukat, nem igen törődnek az édes anyanyelvvél. És még neheztelnünk sem szabad rájuk, mert a példát az anyaország viszonyai nyújtják nekik.

Vutskits Miklós.

én láttam német bezikert, ki 7 órától késő estig dolgozott és pedig miveltembert.

Mondjunk le feléről a rubrikáknak és lineáknak, időt s lelket öltö kimutatásoknak; senkit, mert nem tetszett dolgozni vagy sokat kívánt sétálni, vagy mert itéletet fogalmazni nem tudott, ne nyugdíjazzanak, az ily nyugdíjazottakat szorítsa a törvényhozás munkára, hiszen az állam pénzért nem ingyen éllemezésre van rendelve. A fennebbi módzat, a most aktivitásban levő törvényeszkői és közgazdasági meg kincstári hivatalos férfiakból egy ötöd részt nélkülözött; hat — tíz év alatt derekas ellenőrzés és szakértő vezetés alatt a birtokszabályozási hatóságok Erdélyben elvégezhetik teendőiket; megmentettük velük a kincstárt, meg a fakvó birtokot s megteremtettük a virágzó nemzetgazdaságot.

A mostani perlesei mód a tömeges apparatus és száma nélküli rubrikák mellett is tönkre jutás, — a polgári, hagyatéki, bünygi és urbéri perek egyes aprólékos stadiumai tárgyalásokra, az actáknak megmozdításokra, örvendünk ha sok helyeken egyszer kerül a sor évenként, mivé leszünk e boldogtalan szabadsággal? Hová jutunk ha költséges perek 15—20 évig hurezolhatók.

Bizom a kormányban, mindent reméllek a fejedelemtől, a kormány és a képviselőház meg kell hogy gondolja és értesse is, hogy a birtok szabad és biztos használata nélkül nincs pénz és különösen nincs közmívelődési alap. Rég olvastam, a napokban újból kezembe vettem gr. Desseffy Emilnek 1856 évi, a pénzügyi kérdésekről irt munkáját, onnan tanultam meg a 83-dik lapról az öreg Goethe-nek egy versét; ide ig-tatom:

„Wer Grosses will, muss sich zusammen-raffen,

In der Beschrankung zeicht sich erst der Mister

Und das Gesetz nur kan die Freiheit geben.“

Gondoljunk Vörösmarty szófataira és gondoljunk a nekünk mindent hagyott ösök példabeszédét vált hazaszeretetre és ekkor reánk nézve, a kik azok nagy hagyományokból vesszük a nagy hasznokat, tán nem lesz nehéz tudomány a tulzott kényelmekről lemondás és szorgalmas munka.

E módzattal létesíthető a birtokszabályozási hatóság, különben nem, mert hogy a birtokosság eladósítsa még többre birtokát, alig hiszem hajlandóságát.

Magyar lapok szomlója.

Az „Ellenőr“-ben Horváth Gyula a Csi-ki István és Daniel Márton képviselők által aláírt emlékiratot ismerteti, melynek két része van; az egyik rész egy kikerekített nagy „Erzsébetmegyéről“ beszél, a másik rész pedig azt ajánlja, hogy ez túlhaladott álláspont levén, a jelenlegi Küküllőmegye székhelyének elejtése mellett Erzsébetváros legyen a jövőben az illető megye székhelye. Horváth Gyula azt hiszi, hogy egy jó magyar embernek sincs kedve arra, hogy egy meglevő magyar megyét mesterségesen veszélyeztessen azért, hogy egy városka specialis érdekeinek jó szolgálatokat tegyen. Szerencsétlenségnek tartaná, ha a közgazdasági politika leple alatt nemzetiségi politikát akarnának üzni s szükségesnek tartja megmondani azt, hogy ha tudná, miként egy megye eredeti magyar jellegének megtartására szükséges egy pusztán várost alapítani, inkább szavazna arra, mintsem egy városra, mely ezt veszélyeztetni, habár minden más tekintetekben az egykori Ninivével vetekednék is. Azon véleményben van, hogy egy törvényhatóságot, mely életképességének teljes bizonyítékát tudja szolgáltatni minden irányban, saját akarata, érdeke ellen boldogítani akarni, Erzsébetváros részéről nagy naivitás, a kormány részéről nagy tájékozatlanság lenne.

A „Nemzeti Hírlap“ szerint, addig, míg az állam oly jámbor s beéri azzal, hogy statisztikai adatgyűjtésekért fizethessen saját zsebéből egy csomó tanfelügyelőt, a kinek mihozzátalása sincs ahoz, ha egy 50—100 ezer frt évi jövedelemmel bíró püspök, felekezeti iskolájában 50 frt évi fizetés mellett, kicsapott szabólegényeket s obsitos káplárokat tart néptanító gyanánt, addig bizony tán hazafiasabb s egyuttal ravaszabb is „szövetkezett vállal“ dicserni Trefortot s a „nonházat“, mint a felekezeti orthodoxia fegyverét a szelmalmok elleni harcban kicsorbitani.

A „Hon“ a kisbirtokosok hitelügye érdekében teendő intézkedések iránt tartott enqueteben felmerült nézeteket közli, hol megleően pártolva az öntőkegyűjtés, mely a vidéki egyesületek feladata lenne és a mely meghonosítaná a takarékoskosságot és biztosítaná a legszükségesebb forgó tőkét a gazda számára. Szép eszmék merültek fel a takarékpénztárak alakítása, főleg a községi takarékpénztárak teremtése körül, szükségesnek lón ismervé a telekkönyvi viszonyok rendezése. De a momentán szükség kielégítésére csak a közvetlen kormánysegély lón czélra vezetők elismervé. E tekintetben felmerült az az eszme, hogy a kormány a rendelkezésre álló értékpapirokat lombardozza és adósságeket alapítjon hitelre.

közvetlen segélyt a kis birtokosoknak, melynek törlesztési járadéka és kamata az adóval együtt hajtának be. Ez eszme csak a tekintetben bír nehézséggel, hogy lombard rövid időn felmondható és a kormány is kénytelen lenne ekkor kölcsöneit felmondani. Ha tehát fogantositatik a rendszabály, ennek segélyével csak rövid lejáratu vagy rövid időn felmondható kölcsönök lehet adni. Ez is jó. De a kisbirtokosságának egyéb is kell. Nem annyira hosszú, 32 éves lyptothekalis kölcsön, hanem 4, 5—10 évre biztosított kölcsön, hogy a gazda függő adósságait fedezze és forgó tőkéjét beszerezze. Erre fordítsa a kormány figyelmét s ha másképp nem lehet, állami kölcsönnel is segítsen. Indikálja ezt most az árvíz pusztítása is!

A „Pesti Napló“ a papirvalutát rosz államfinancziák és kedvezőtlen közgazdaság körjelének tartja. Okozat ugyan, de idővel maga is oka a rosz oeconomicus viszonyoknak. Szükséges azonban nem a symptomát, hanem magát a bajt orvosolni. Helyes közgazdasági politika az egyedüli alapos előkészítője s azután fenntartója a rendezett valutának. Már pedig az egészséges nemzeti gazdaság egyik létalapja az önálló hitelügy. A magyar jegybantot kell tehát, nehézségek, surlódások, áldozatok árán is, minél előbb megállapítani. Ennek segítségével kell erőt lehelni bágyadt gazdasági szervezeteinkbe és csak ha ez termelésünket és forgalmunkat activ magaslata emelte, akkor szabad a valuta rendezését keresztül vinni, mert csak akkor lehet azt hirteleni visszaélések ellen megóvni.

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1876. márcz. 21.

A keleti ügyekre vonatkozólag egy tekintélyes orosz lap, a Journal de St. Pet. többek közt írja, hogy szerencsétlenségre mármint lehet többé kétség az iránt, hogy a fölkelők egy része vonakodik a hatalmak tanácsára hajlóni, a fegyvert letenni és elfogadni azon kormányzatot, melyet nekik a hatalmak közbenjárása biztosít. — De legyen bármi vége is elhuzódó harcuknak, nagyon csatlakoznak azok, kik azt hiszik hogy a fölkelők azokból valami hasznot meríthetnek.

— Andrassy gróf, — mint a „Petersburger Zeitung“ bécsi levelezője írja, — a monarchia és Oroszország között fennálló „egyetértésről“ a napokban megmondta nézetét egy látogatójának, ki őt figyelemztette arra, hogy Oroszország nem működik és nem működhetik öszintén a török birodalom megerősítésének érdekében, míg ellenben Ausztria-Magyarország komolyan akarja a pacificatiót; s hogy, ha e perczen öszinte és minden ut gondolatától ment volna is a két hatalom közti egyelértés, az még sem lehet hosszú tartamu: minél fogva ajánlatos volna, a jelenlegi barátságos viszonyok megsértése nélkül idejekorán oly összeköttetéseket előkészíteni, melyek alkalmasak volnának a politikai helyzet módosulásának esetében, Ausztria-Magyarországnak Keleten egy támaszt teremteni. Ezen „előtte nyilvánuló eszmékre, a levelező szerint, Andrassy gróf szóról-szóra azt felelte, miszerint ő nem akarja azon haládatlan feladatot elvállalni, hogy valakinek egész bizonytalan alapon nyugró bizalmatlanságát eloszlassa. Ő, részéről, ezen bizalmatlanságnak helyt nem adhat, mert legmagasabb személyek konkrét, ünnepélyes ígéretei és történeti tények beszélnek ellene. Mint politikus ugyan ennek dacára sem számít a politikai constellatiók örök tartamára; de az előbb említett körülmények készitiek, a jelen constellatio változásának kétségtelen jeleit bevárni, mielőtt azt számba venné. Ha egyszer ily jelek mutatkoznak, bizonyára nála sem fog hiányzani a szükséges elővigyázat, sőt lehetséges, hogy a fennemlített másféle összeköttetéseknek előkészítését is megkísérletti.“ Ezek azon csábítgatások és rábeszélések, — így végzi a levelező, — melyeken külügyünknek „keresztül kell magát dolgoznia“.

Adakozások

a dunamenti vízkárosultak részére.

Tiszt. Szász Domokos urtól a következő sorokat vettük:

T. szerkesztő úr!

Hatházi József, ifj. Zágoni Szabó Mihály, Szabó István, Benkő Szász András és Orosz János helybeli földész polgártársaim, mint kezdeményezők, eléggé nem méltányolható buzgalommal, a dunamelléki árvízkarosultak földmivelők nyomorának némi enyhítésül, földésztsáik közti gyűjtést rendeztek s fölkérték engemet, hogy a t. polgármester urral egyetértve, a gyűjtött gabona mennyiségnek vető-magul, elszállítására végezt a kellő lépéseket tegyem meg.

Kötelességem tartom kijelenteni, hogy e megtisztelő felhívásnak készséggel eleget tettem; önt pedig fölkérem, sziveskedjék az áldozatkész adakozók mellékelt névsorát becses lapjában közölni, s tenné velük a nemességet.

községeknek földészei mentől több beln követhék!

Kolozsvárt, 1876. márcz. 21-én

tisztelettel

Szász Domokos,

ref. pap.

Hatházi István és Z. Szabó Mihály vén:

Butyka András 1 véka kukorica, Hatházi József 1/2 véka buza, Hatházi István 2 v. buza, 1 zsák, Butyka Mózes 1 véka buza, Kovács Mártonné öz. 1 v. kukorica, Hál Mihály 1 v. buza, 1 zsák, Zágoni Szabó István 1 v. buza, Gombos Mihály 1 v. buza, 1 zsák, Albert István 1 v. buza, 1 zsák, Kili Ferenc 1 v. kukorica, Zágoni Szabó Sándor 1 v. buza, Jakab György 1/2 v. kukorica, Szabó József 1/2 v. buza, Bányai József 2 v. kukorica, 1 zsák, idős. Zágoni Szabó Mihály 2 v. buza, 1 zsák, ifj. Zágoni Szabó Mihály 1 v. buza, 1 zsák, Szabó István 1 v. kukorica, Kiss János 1 v. kukorica, Török Márton 1 v. buza, 1 v. kukorica, 1 zsák, Kili Ferenc 1 v. kukorica, Szilágyi József 1 v. kukorica, Horváth Mihály 1 v. kukorica, Joss Márton 1 v. buza, Szöllősy Ferenc 1 v. kukorica, Butyka János 1 v. buza, Vinczi József 1 v. kukorica, Gombos József újtezei 1/2 véka buza, Tárkányi István 1 v. buza, v. kukorica, Szathmáry Márton 1/2 v. kukorica, Tárkányi György (huszár) 2 v. buza 1 zsák, legidősb. Tárkányi György 2 v. buza 1 zsák, Berecki András 1 v. buza, Varga János 1/2 v. kukorica, Pál György 1/2 véka kukorica, Horváth József 1/2 v. kukorica, Bányi Gábor 1/2 v. buza, Butyka Gergely 1 v. buza Szalma György 3 v. rozs, 1 zsák, Pál György 1 v. 1 buza, v. törökbuza.

Összesen 24 v. buza, 3 v. rozs 18¹/₂ v. kuk. 10 zsák.

Külközép és külfarkas utcából.

Szabó István és Benkő Szász András vén:

Kilin Miklós 2 véka törökbuza, Stupár Márton 1 v. törökbuza, Nagy Károli 1 véka törökbuza, idős Csiki György 1 v. tisabuzát, Toroczka György 1/2 v. törökbuza, Zéoni Szabó József 1 v. tisabuzát, Toroczka József 1 v. törökbuza, öz. Kilin György 1 v. törökbuza, ifj. Kilin György 1 v. törökbuza, öz. Kis Mózesné 1 v. törökbuza, Kilin György Pál 1 v. törökbuza, Kilin Boldizsár 1 v. rozsot, Kis György 1 v. törökbuza, Toroczka Mihály 1 v. törökbuza, öz. Kovács Józsefné 1 v. rozs, Gombos Márton idős 1/2 v. tisabuzát, Máté András 1 v. tisabuzát, Tóth István 1 v. tisabuzát, öz. Gáspár Mihályné 1/2 v. tisabuzát, ifj. Gáspár Mihály félvéka tisabuzát, Nagy János 1 véka törökbuza, Szabó József 1 véka törökbuza, Hunyadi János 1 véka törökbuza, Nagy György 1 véka tisabuzát, idős Gombos István 1 véka törökbuza, Pap Márton 1 véka törökbuza, Tóth Gergely 1 véka tisabuzát, Rácz János 1 v. törökbuza, Alézer Jakab 1 v. törökbuza, Kilin György idős 1 v. tisabuzát, Albert György félvéka tisabuzát, Török András 1 v. törökbuza, Kilin János 1 v. törökbuza, Tárkányi Ferenc 1 v. tisabuzát, Zágoni Szabó Márton 1 v. tisabuzát, Kis Márton 1 v. rozsot, Diosi Mihály 1 v. törökbuza, Gombos József 1 véka tisabuzát, Benkő Szász András 1 v. tisabuzát, Szabó István 1 v. tisabuzát, Tamási testvérek 3 v. tisabuzata.

Összesen 44 és fél nagy véka, ebből tisabuzata 18 nagyvéka, rozs 3 nagyvéka és törökbuza 23 és fél nagy véka.

A kétvízközt, Orosz János ivé:

Orosz János 2 véka tisabuzata, J. Florián Vaszi 1 véka tisabuzata, Bang János 1 véka tisabuzata, Kapusán Ilia 1 véka törökbuza, id. Tjorján János 1 véka törökbuza, Zsejki János 1 véka tisabuzata, Klecz István 1 véka törökbuza, Balázs György 1 véka törökbuza, ifj. Tjorján János 1 véka törökbuza, Tóks Antal 1 véka törökbuza Lepusi Mitru 1 véka tisabuzata, Balogh István 1 véka törökbuza, Balázs János 1 véka rozs, v. Miklós Jánosné 1 véka törökbuza, Török István fél véka törökbuza, Dávid György 1 véka törökbuza, Filipi Gyula 3 véka rozs, Bos Tódor fél véka törökbuza, Maier Gábor 1 véka törökbuza, Tancz Péter fél véka törökbuza, Bosa Mihály félvéka rozs, id. Tjorján Vaszi félvéka törökbuza, Rotos József félvéka törökbuza, Goga Ilia félvéka törökbuza.

Összesen 6 véka tisabuzata 4 és fél véka rozs, 13 véka törökbuza.

A „KELET“ magán-tárgyára.

Feladott Budapesten mártus 22. 10. ó. 1 p. d. c. Érkezett, mártus 22. 10. ó. 4 p. d. c.

A víz örvendetenes apad; jelenleg 20 lábál kisebb. A képviselőház elfintézte a népoktatási hatóságok javslatát, ma a Királyföld rendezése tárgyalták; a szászok a javaslat elvetését idítványozzák. A kisbirtokosok hitelügyén tegnap enquete volt az igazságügyi minis-teriumban.

(116)

Hirdetmény.

Folyó évi április-hó 10-én délelőtti 10 órakor a megyesi városi tanács-remben, a Küküllő folyón levő, nagy városi malom helyreállítása s kiigazítása költségei tekintetében árjegyzési tárgyalás fog tartatni.

Az e tekintetben munkák bérei 7928 ft 50 krral vannak megállapítva. A szükséges költség a vállalkozónak a város közönsége által szolgáltatottat.

A közlekedési szerződési feltételek, úgy a tervek s kimutatások a városi rendőrfőnökségi irodában, a hivatalos órák tartama alatt betekintheők.

Vállalkozni szándékozók erről azzal értesítettek, hogy 50 kr. bélyeg ivre írott ajánlati kérvényeiket legkésőbb 1876. évi mártius-hó 31-dik nap-jának délelőtti 10 órájáig a helybeli rendőrfőnökségi irodában nyújtsák be, s hogy ajánlati kérvényeikhez 396 ft. az-az háromszáz kilenczvenhat forint o. é. bányapénz melléklendő, s hogy kérvényeikben azon záradéknak, hogy a szerződésnek minden feltételeit pontosan ismerik, s azoknak eleget tenni magukat kötelezik, világosan benn kell foglaltatni.

Később beérkezendő avagy tökéletlen ajánlatok visszautasítottak.

Medgyesen, 1876. évi mártius-hó 15-én.

A városi rendőrhivatal.

(3-3)

(67)

(3-*)

GUARANA

Grimaldi és társa gyógyszerészek Párisban.

E gyógyszer hatásossága a párisi Académie de médecine jóváhagyását kivívta. Egyetlen adag por, egy pohár cukrozott vízben feloldva elegendő a legheszebb migraine azonnali megszüntetésére.

E gyógyszer 12 adag port tartalmaz s skatulyákban árulatik. Hogy a számos utazás kikerülhető legyen, sziveskedjék mindenki a Grimaldi és társa feliratot kérni. — Főraktár Bécsben Benno Baabe gyógyszerkedőnél a Bäckerstrasseban.

Kolozsvárt Dr. Hintz G. gyógyszerész úrnál.

(119)

(3-3)

Árverési hirdetmény.

Baró Wesselényi István csödtömegéhez tartozó többrendbeli, összesen 2285 ft 50 krra becsült termény u. m. szén, búza, zab, törökbuza,

f. é. mártius 24-én d. e. 10 órakor

Pusztaszent-Mihályt tartandó nyilvános árverés útján eladatik; értesítést az árverési feltételekről kaphatni alólirotnál Kolozsvárt, Rózsautóza 1 sz. a.

Dr. WEISZ JÓZSEF, tömeg-gondnok.

(113)

(3-6)

Eladó jószág.

Bányabükkön a volt postaház, 30 darab marhára való istállóval, több melléképületekkel, terjedelmes gyümölcsös, 70 hold egy tagban levő szántó és kaszálóval, közte négy hold luczernással, szabad kézből örök áron eladó.

Értekezhetni tulajdonos Triff Györggyel Kolozsvárt az agyagdomb alatti 2-dik számú háznál.

Eladó szőlő-vesszők.

Méltsgs gróf legidősebb Teleki Domokos úr czelnai jószágában több ezer eladó szőlő-vessző van.

Alexándriai és Croquant muskotály 1000.-e 12 ft.

Értekezhetni ALBERT ELEK tisztartóval Czelnán. U. p. M.-Igen.

(115)

(3-3)

Eladó szőlő-vesszők.

Méltsgs gróf legidősebb Teleki Domokos úr czelnai jószágában több ezer eladó szőlő-vessző van.

Alexándriai és Croquant muskotály 1000.-e 12 ft.

Értekezhetni ALBERT ELEK tisztartóval Czelnán. U. p. M.-Igen.

(121)

Hirdetmény.

Özv. Lázár Jánosnének Küküllőmegye Gógány-Váralján fekvő szántó-, kaszáló- és nagyobbára szőlőből álló birtoka 1876. április 24-től egy, vagy több évre haszonbérbe kiadó.

A feltételek iránt értekezhetni tulajdonosnővel M. Légenben, u. p. Mócs.

(2-3)

(10)

(21-25)

„PURITAS”
haj-illító-tej.

A „Puritas” nem hajfesték, hanem tejennő folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bír, hogy ősz hajakat megifjít, azaz használatát megpedig legkésőbb tíz-három nap alatt a színt visszahozza, melyet eredetben bírt!

A „Puritas” nem tartalmaz festékanyagot. A haj festése színt vízzel moshatók, le-
het fehérről átvont ránkosen aludni és göztü-
döket használni, a festékek nyomai sem vehetők észre, mert a

„Puritas” nem fest, hanem ifjítja és pedig a leghosszabb és legidősebb női hajzatot és a férfi haját és szakállát.

Egy üveg „Puritas” ára 2 ft. (postai szétküldésnél 20 krral több) s készpénzzel, vagy utánvétellel kapható: Franz Ottó és társai-nál, Bécs, Mariahilferstrasse 38. szám.

Raktárak:

Kolozsvárt: Valentini gyógyszerész, Redoute soron.

Gy. Fehérvár: Csiky Kristóf.

Fogaras: J. P. Herrman gyógyszerész.

N. Szében: Gürtler Károly.

Segesvárt: J. B. Teutsch.

Övös: hamisítás és utánzások ellen. A t. cs. revőket kérjük, hogy jól figyeljenek cső-
gültre, mely minden üveg tetején és tokján látható, minthogy „hajillító-tej” cím alatt ábrázolások is látszanak.

(114)

(2-2)

bika eladatik.

Értekezhetni az uradalmi tiszt-
séggel. Utolsó posta Radnóth.

Radnóthon gróf Bethlen Camillo ur udvarában két éves hét és 3 éves öt darab tenyésztő szép erdélyi faj

Nagyon fontos a böjti idényre!!

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésében Kolozsvárt igen nagy választékban kaphatók:

Imakönyvek és ájtatossági könyvek

magyar, német, francia és angol nyelven,

papir-, vászon-, félbőr-, bőr-, chagrin-, selyem-, lársony-, kautschuk-, kordován-, elefántcsont-, teknős-béka-, gyöngyház-, écaille-, papir-maché-szaru- sat. bekötésekben, 25 krtól 35 ftig. és feljebb.

Francia- és Németben legkitünőbb könyvkötészetével összekötöttesbe állva, bátran ajánlhatom a nálam raktáron levő ájtatossági művek és imakönyvek rendkívül izlées, s csinos bekötését.

Nagy

Bazár

Csapó Sándornál

KOLOZSVÁRT
kalapos-, cipész- és szíjgyártó művekből, lovagló és vadász-
készletekből stb. stb.

Különösen a háztartási és konyha szerek, francia és bécsi Sodaviz-gépek, angol kerti fecskendők, a híres Dittmar-féle kerti kések és eszközök, gyermekkocsik, legyezők, sétat-pálegák, gummi labdák, eső-köpenyek nagy választásban találhatók legjutányosabb árban.

A vidéki megrendelések legnagyobb pontossággal eszközöltetnek.

Nem bírom eléggé nemcsak a római katolikus, hanem bármely hitű-
kezett hívek figyelmébe ajánlani következő jeles ájtatossági könyvet:

Witschel V. Henr. J.

Elmét, szívet Istenhez emelő reggeli és esti főhászok.

W. után fordította P. Szakácsi Vitus. 2., újonnan átdozott kiadás.

8-rét (327 l.) Vázonkötésben, tokban 2 ft — 80 krral.

Börkötésben, aranyfűzővel 2 ft 80 krral.

Velinpapíron, francia bőr-kötésben, arany-
fűzővel és csattal 4 ft.

Bármely kiadáshoz fordító, P. Szakácsi Vitus díszesen kiállított

fényképe ingyen mellékelteik.

Ajánlati vagy dícsérni Witschel e jeles művét, úgyhiszem, felesleges. A kedves folyékony költői irály, párosulva tiszta lelke magzatos s szent érte-
meivel, a keresztényi szeretet, mely végig ömlik rajta, elég ajánlják az Alapesszék: „Isten a szeretet.” „A szeretet felebb áll a hitnél.” „Szeret-
kül a hit, egy üdvönléki hit.” sat.

És P. Szakácsi Vitushan, e lángelűt s hőkeblű férfit, kinek keze-
tényi szeretete felebarátai iránt, végnélküli jósága, még a ma napig is híve-
kötött eléggé ismeretes, e jámbor lelkiatyában, Witschel művének legjob-
bát, mert ő a szerzővel együtt érzett, mint maga is előzőekben említi: „
tönnelgett, desérve s magasztalva a szeretet föltéti lényét, s a szerzők hi-
fájnak ezüst búrjaival zengenek, s is utána lebegett; ha az óberek közé le-
pott, ő is vele. Mily gyönyörű, felséges szavakat mond fordítóelöszavának vé-
gét, hogy érezze vésetessének, így megörökítendő a igéket az utó-
száma. „Mit lobbantunk egymás szemébe, — ugymond — a allási viharral ki-
tínt évek gyűlöletes avas előzményeit, melyeket a kiderült korok bővöbbré szor-
palástjával fel kellene fedeznünk. — Ha javulni látnak a földet, nem legyű-
magunk türelmetlenül. Nem derék dolog a szeretet pohárát kiöszönő, s annak
édes cseppjeit szemrehányásokkal megécséríteni. — Szóval: a könyvgyűjtő-
agyarkodjunk; mikor imádkozunk, ne ezívdünk; mert akár templom, akár szí-
v oltárára szánt áldozat illatja, ha az a harag s gyűlölet, tüzevel gyújt
meg, soha nem hat fel a seregek Urához, Istenéhez.”

A mű kiállítását illetőleg, a kiadók a boldogult fordító iródmű emlé-
szobrát akarták az új kiadás által fölléltatni, s hogy azt am szép névhez mé-
tővá tegyék, nem kíméltek semmi anyagi áldozatot.

Továbbá r. katolikus hívek számára:

IMAKOSZORÚ

melyben reggeli, déli, estvéli, szent-mise-áldozati, gyóisi, innepnap-
más szükséges könyörgések és énekek foglaltnak.

Legjelesebb imakönyv után öszveszedte GABO JÁNOS

erdélyi katolikus pap.

Ára egyszerű kötésben 80 kr. Diszes bőr-kötésben, aranyozva és tokkal 1 ft 50 kr.

Ezen könyv „KOSZORÚ” címet visel, mert „az Istenek föléme tisztel-
tet, dícsőseget, vidám elmét és öröm korszort szerez.”

A mely imádságok ezen műben találtnak, azok imádság — amonnan, leg-
inkább pedig b. e. Szepes Ignác volt erdélyi püspök derék imádságos köny-
véből vannak öszveszedve.

Tartalmat illetőleg szerző kegyes volta elegendő alkalm. nyújt az ábrát-
olvasónak, hogy e nem is földi hanem mondhatni mennyi glóriában lett
gyönyörűt és szívből ihlettel érezzen. Átlép ő bús mulandóság hazájából a hely-
országába, s a legszentebb jogot gyakorolja, mely a föld vidor gyermekének
engedtetett, a legszentebb, legfőbb valósággal társalkodást.

Protestáns hívek számára:

Imakönyv a szépem számára.

Irta KORONKA ANTAL.

Második átdolgozott és bővített kiadás

Egyszerű kötésben 1 ft. — Csinos papirkötésben tokkal 1 ft 50 kr.

Aranyfűzős díszes bőr-kötésben tokkal 2 ft. — Gyönyörű francia-
börkötésben 7 ft. — Pompás bársony kötésbe 9 ft.

Vajon kihez imádkozunk? Hozzá, teremőnk, kinek lételet köszöni a
világban minden Okosság, érzés, hit, sejtélem; minden azt mondja bennünk, hogy
mindennek egy fő, egy végoka van, fen, fejtünk fölött azok szeliden ragyogó
csillagok, körülünk a levegő jöltető, éltető árja, szellőiben teremő nevet
sogja, felhőiben, tisztító villámában, bangos menyörgésében a teremő név
harsoja s írja az ég kék lapjára. Alant itt minden madár teremő ötlet
hálalekében, minden virág a teremőnek küld tömjént, árad illatában. S csak
mi nem imádnánk téged, teremő atyánk? Imádnak s hálát mondunk neked, hogy
teremtettél, hogy ily széppé tetted körülünk a világot, hogy léteztetted minket
mindennel, mi szemnek és léleknek gyönyört okoz, örömet ad Imádkozunk hoz-
zá atyánk, teremőnk!

E gyönyörűt nyelvezett ékes irályú és csinosan kiállított imakönyvet bárm
ajánlhatom hazánk művelt szép és fenkölt lelki leányainak szíves figyelmébe.

Egyetlen magyar imakönyv protestáns confirmálódók számára!

Növendék ifjuság imakönyve

hymnuszokkal.

Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára.

Irta MEDGYES LAJOS, dézsi ev. ref. lelkész.

12-rét. Egyszerű kötésben 60 kr. Angolvászon kötésben tokkal 1 ft.

Velin papíron, aranyfűzős díszes angolvászon kötésben 1 ft 0 kr. Arany-
fűzős, bőr-kötésben 2 ft. Aranyfűzős, díszes bársony kötésben 4 ft.

16-rétben egyszerű kötésben 36 és 40 kr. Angolvászon kötésben, tokkal 50 kr.

„Felesleges ezen munka belbecse felől ítéletet mondanni, szerző egy min-
egyházi, valamint mint világi költő oly jó hírnevet szerzett magának, hogy
közönség nálunk nélkül is irójáról a munkát megismerheti. Feleség gondol-
gyönyörű fenkölt költői irály vonul a munkán mindvégig.”

Soeben vollendet: Das einzige vollständige, zugleich neueste und vollständigste chem.
Wörterbuch:

Kurzes chemisches Handwörterbuch

zum Gebrauche für:

Chemiker, Techniker, Aerzte, Pharmaceuten, Landwirthe, Lehrer
und für Freunde der Naturwissenschaft überhaupt.

Herausg. von Dr. Otto Dammer, gr. Lex. 8.

I. Ausgabe vollständig. Preis M. 17.00.

II. Ausgabe in 17, in 14 tág. Zwischenräumen erscheinen. Lief. z. je M. 1.00.

Lief. I. u. Prospekt mit ausführlichen Press-Urtheilen durch alle Fachhandlungen zur
Ansicht zu beziehen.

Empfohlen durch Hrn. Prof. Dr. A. W. Hofmann in Berlin einem dem Werke
vorgedruckten Briefe dess. an den Verf.; Hrn. Prof. Dr. Rud. v. Waser in Würzburg
u. die gesammte technische u. wissenschaftl. Presse Deutschlands.

Berlin. Robert Oppenheim, Verlagsbuchhandlung. (7-10)